Partnerstwo dla Wiedzy
Nowy model kariery akademickiej

Zmiany proponowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmierzają w kierunku likwidacji barier rozwojowych polskich uczonych oraz przyspieszenia procedury awansu naukowego, jednocześnie gwarantując wyższą jakość polskiej nauce. Prezentowane założenia określają przejrzyste warunki rozwoju naukowego z naciskiem na większą aktywności polskich naukowców w międzynarodowej przestrzeni badawczej.

Opisane założenia znajdą wyraz w ustawach: Prawo o szkolnictwie wyższym, Ustawa o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, a także w aktach wykonawczych i wytycznych ministra.

Proponowane zmiany będą prowadziły do:

1) **podniesienia jakości doktoratów;**
2) **uproszczenia i skrócenia procedury habilitacyjnej;**
3) **otwarcia uczelni publicznych dla wybitnych badaczy z zagranicy;**
4) **poprawy polityki kadrowej w uczelniach i instytucjach naukowych;**
5) **zwiększenia uprawnień wynikających z posiadania tytułu naukowego;**
6) **zwiększenia przejrzystości w funkcjonowaniu CK.**

1. DOKTORAT NA MIARĘ WSPÓŁCZESNYCH WYZWAŃ

1.1 Wprowadzenie procedury konkursowej przy kwalifikacji na bezpłatne studia doktoranckie, określonej rozporządzeniem Ministra.

1.2 Ustanowienie dodatkowego finansowania wiodących studiów doktoranckich.

1.3 Wprowadzenie ramowych standardów kształcenia na studiach doktoranckich.

1.4 Upowszechnianie zasady opieki naukowej i prowadzenia zajęć dydaktycznych na studiach doktoranckich przez pracowników bezpośrednio aktywnych naukowo i posiadających minimum stopień doktora habilitowanego. („Pracownik bezpośrednio aktywny naukowo" to pracownik, który w ostatnich 4 latach spełnił warunki określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowych jednostkom naukowym.)

1.5 Ustanowienie warunku do otwarcia przewodu doktorskiego w postaci minimum jednej publikacji w recenzowanym czasopiśmie naukowym o zasięgu co najmniej krajowym.

1.6 Zwiększenie udziału zagranicznych recenzentów w przewodach doktorskich.

1.7 Wprowadzenie możliwości przedkładania pracy i obrony w języku angielskim [w przypadku studiów filologicznych również w językach będących przedmiotem badań] lub w postaci zestawu publikacji, wydanych w czasopismach znajdujących się na liście (określonej w rozporządzeniu ministra) oraz opatrzonych anglojęzycznym wstępem dyskusją i podsumowaniem. Publikacje przedstawione w procedurze na stopień doktora nie mogą być wykorzystane w kolejnej procedurze prowadzącej do uzyskania stopnia naukowego.

1.8 Wprowadzenie konieczności posiadania zewnętrznego dokumentu potwierdzającego znajomość jednego z nowożytnych języków obcych (według certyfikatów ustalonych w rozporządzeniu Ministra).

1.9 Uściślenie ram prawnych dla zawierania umów z zagranicznymi instytucjami naukowymi w celu przeprowadzenia wspólnego przewodu doktorskiego.

1.10 Wprowadzenie logo uczelni (obok godła państwowego) na dyplomie doktorskim.

2. UPROSZCZENIE I SKRÓCENIE PROCEDURY HABILITACYJNEJ

2.1 Pozostawienie stopnia naukowego doktora habilitowanego, nadawanego przez CK.

2.2 Ograniczenie roli macierzystej rady wydziału lub rady naukowej w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

2.3 Ustanowienie warunku otwarcia przewodu habilitacyjnego w postaci udokumentowanej aktywności badawczej lub artystycznej po doktoracie wyrażonej w punktach, których minimalną liczbę określi rozporządzenie Ministra.

2.4 Wprowadzenie indywidualnego składania wniosków przez aplikantów do CK o wszczęcie procedury habilitacyjnej.

2.5 Odstąpienie od kolokwium, wykładu habilitacyjnego oraz obowiązku przedstawiania rozprawy habilitacyjnej.

2.6 Ocena dorobku na podstawie (możliwie mierzalnych) kryteriów, których spełnienie umożliwi uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w określonej grupie nauk i w sztuce.

2.7 Wprowadzenie zasady jasnego określenia terminów ukończenia poszczególnych etapów procedury habilitacyjnej, których naruszenie będzie skutkowało prawem habilitanta do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

2.8 Wprowadzenie zasady pisemnego uzasadnia przez CK decyzji negatywnych

Procedura habilitacyjna

(a) Kandydat zainteresowany uzyskaniem stopnia naukowego doktora habilitowanego występuje z wnioskiem do CK. Wniosek składany jest w formie elektronicznej i papierowej (w języku polskim **i** angielskim – dla grupy nauk: ścisłych, technicznych, przyrodniczych i o życiu, a dla grupy nauk: humanistycznych i społecznych oraz artystycznych – języku polskim **lub** angielskim) na formularzu dostępnym na stronie internetowej CK.

(b) We wniosku kandydat wskazuje uprawnioną **radę wydziału do uczestnictwa w postępowaniu habilitacyjnym.** Wniosek, wraz z autoreferatem, po złożeniu, zostaje zamieszczony na stronie internetowej CK.

(c) CK dokonuje oceny formalnej wniosku w terminie 14 dni i powołuje Komisję do Przeprowadzania Przewodu Habilitacyjnego.

(d) Jeżeli wniosek spełnia wymogi formalne, to CK w ciągu 3 tygodni wyznacza 3 recenzentów oraz 2 członków Komisji do Przeprowadzenia Postępowania Habilitacyjnego spoza macierzystej rady naukowej habilitanta i przesyła do nich dorobek kandydata.

(e) CK zwraca się także do wskazanej przez kandydata rady wydziału (rady naukowej) o powołanie w ciągu 3 tygodni - 2 członków Komisji do Przeprowadzenia Postępowania Habilitacyjnego, w drodze uchwały rady.

(f) Komisja do Przeprowadzenia Postępowania Habilitacyjnego w składzie 7 osobowym (3 recenzentów i 4 członków) oceniająca dorobek kandydata w postępowaniu habilitacyjnym, wybiera spośród siebie przewodniczącego, przy czym nie może być on recenzentem.

(g) Po otrzymaniu recenzji (3 miesiące) i zapoznaniu się z nimi Komisja formułuje w ciągu 2 tygodni (na posiedzeniu lub w drodze obiegowej) opinię i występuje do CK o nadanie stopnia naukowego dr hab. lub zamyka postępowanie. Gdy Komisja ma uzasadnione wątpliwości, to może, przed skierowaniem wniosku do CK, wezwać kandydata na rozmowę.

(h) W przypadku negatywnej opinii, Komisja zobowiązana jest przedstawić jej uzasadnienie.

(i) Na wniosek Komisji do Przeprowadzenia Postępowania Habilitacyjnego Prezydium CK podejmuje uchwałę o nadaniu stopnia naukowego doktora habilitowanego.

(j) Od niekorzystnej dla kandydata uchwały prezydium CK w przedmiocie nadania stopnia naukowego dr hab. przysługuje wniosek do CK, o ponowne rozpatrzenie sprawy, w trybie przewidzianym w kpa (14 dni od uchwały Prezydium CK).

(k) Jeżeli postępowanie zakończy się niepowodzeniem, czyli kandydat nie uzyska stopnia doktora habilitowanego, to może on ponownie wystąpić z wnioskiem o nadanie stopnia dr hab. do CK najwcześniej po upływie trzech lat, pod warunkiem znaczącego uzupełnienia dorobku naukowego i/lub artystycznego

(l) Koszty przeprowadzenia przewodu habilitacyjnego ponosi jednostka delegująca 2 członków Komisji do Przeprowadzenia Postępowania Habilitacyjnego, przy czym:

- Koszty przewodu, w przypadku osób zatrudnionych w polskiej uczelni, instytucie badawczym, instytucie naukowym PAN lub innej polskiej jednostce naukowej refunduje właściwy minister, sprawujący nadzór nad tą jednostką.
- W przypadku pozostałych osób (w szczególności chodzi o osoby z zagranicy lub osoby z Polski ale niepracujące w ww. instytucjach) koszty czynności w przewodzie habilitacyjnym będzie pokrywał sam kandydat lub zatrudniająca go instytucja.
- Przeprowadzenie przewodu habilitacyjnego jest wliczane do dorobku naukowego rady wydziału (rady naukowej) delegującej z polecenia CK dwóch członków do składu komisji do Przeprowadzania Postępowania Habilitacyjnego.

Przejrzyste kryteria oceny dorobku habilitanta

Kryteria dostosowane do specyfiki grup nauk i sztuki:

I. **Dorobek naukowo-badawczy** po doktoracie obejmujący:

1. Dla wszystkich grup nauk i sztuki:
   publikacje naukowe, monografie, recenzowane materiały konferencyjne, współautorstwo publikacji i opracowań zbiorowych, redakcje naukowe (wykaz publikacji, impact factor czasopism, liczby cytowań publikacji, załączenie 5 najwybitniejszych publikacji wraz z oceną wnioskodawcy co z nich wynika dla rozwoju nauki).
2. Dla wszystkich grup nauk:

aktywny udział w międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych, udział w komitetach redakcyjnych czasopism, zrealizowane projekty naukowo badawcze (w ramach programów UE, inne międzynarodowe i krajowe) oraz inne osiągnięcia.

3. Dla sztuki:
   Dorobek artystyczny - publiczne realizacje autorskich dzieł artystycznych, publikacje utworów/dzieł artystycznych, współautorstwa utworów/dzieł artystycznych, eksperymenty artystyczne, (załączenie 5 najwybitniejszych prac z określeniem ich wpływu na rozwój kultury i sztuki).

II. Współpraca z otoczeniem gospodarczym i społecznym

1. Dla grupy nauk ścisłych, inżynieryjnych, nauk o życiu i o Ziemi obejmuje działalność innowacyjną, dorobek technologiczny i współpracę z sektorem gospodarki, w szczególności: projekty prowadzone we współpracy z przemysłem; uzyskane patenty i wzory użytkowe międzynarodowe i polskie; wdrożenia technologii, prowadzenie lub współuczestniczenie w spółce technologicznej lub spin-off, opracowane oprogramowanie komputerowe, staże w przemyśle lub innym ośrodku akademickim w kraju, wykonane ekspertyzy i inne opracowania na zlecenie przemysłu, udział w zespołach eksperckich i konkursowych.

2. Dla nauk społecznych i humanistycznych obejmuje dorobek ekspercki, współpracę z organami państwa, instytucjami publicznymi i sektorem gospodarczym, w szczególności: projekty prowadzone dla organów państwa, instytucji publicznych i sektora gospodarczego; stanowiska kierownicze/współzarządzanie w spółkach badawczych, instytucjach finansowych, kancelariach prawniczych, placówkach terapeutycznych itp.; wykonane ekspertyzy, prognozy i inne opracowania na zlecenie organów państwa, instytucji publicznych (w tym organów samorządowych) i gospodarczych; udział w zespołach eksperckich i konkursowych.

3. Dla sztuki obejmuje: dorobek innowacyjny i współpracę z otoczeniem, w szczególności, projekty prowadzone we współpracy z gospodarką, uzyskane patenty i wzory użytkowe międzynarodowe i polskie, wykonane ekspertyzy i inne opracowania na zlecenie otoczenia gospodarczego i społecznego.

III. Współpraca międzynarodowa

1. Dla wszystkich grup nauk. Staże zagraniczne, udział w ocenie projektów UE, członkostwo w międzynarodowych organizacjach i towarzystwach naukowych, udział w międzynarodowych zespołach eksperckich, udział w międzynarodowych zespołach badawczych.

2. Dla sztuki obok staży zagranicznych uwzględniany będzie udział w międzynarodowych konferencjach i wydarzeniach artystycznych, aplikowanie i uczestnictwo w programach UE i innych programach międzynarodowych.

IV. Dorobek dydaktyczny i popularyzatorski

Dla wszystkich grup nauk i w sztuce uwzględniane będą prowadzone wykłady i seminaria naukowe, opublikowane podręczniki i skrypty, artykuły i prace o charakterze popularno-naukowym, przygotowanie materiałów dydaktycznych do e-learningu, udział w imprezach popularyzujących naukę i kulturę oraz sztukę.

V. Znajomość języków obcych

Dla wszystkich grup nauk i w sztuce wprowadzono kryterium znajomości języka angielskiego oraz innych języków obcych.

VI. Nagrody

Dla wszystkich grup nauk i w sztuce przewidziano przedkładanie informacji o otrzymanych nagrodach artystycznych i naukowych.

3. OTWARCIE UCZELNI NA WYBITNYCH BADACZY Z ZAGRANICY

3.1 Wprowadzenie możliwości podejmowania przez rektora (kierownika jednostki naukowej) decyzji, bez zasięgania opinii CK, o zatrudnieniu cudzoziemców i obywateli polskich, na stanowisku profesora nadzwyczajnego którzy uzyskali stopień doktora za granicą oraz obywateli polskich, którzy uzyskali stopień doktora w Polsce i mieli status samodzielnego pracownika naukowego za granicą przez min. 5 lat, oraz posiadających znaczący dorobek naukowy.

3.2 Wprowadzenie specjalnego trybu nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego dla cudzoziemców i obywateli polskich, na stanowisku profesora nadzwyczajnego, którzy uzyskali stopień doktora za granicą oraz obywateli polskich, którzy uzyskali stopień doktora w Polsce i mieli status samodzielnego pracownika naukowego za granicą przez min. 5 lat, mających znaczący dorobek naukowy. Według następującej procedury:

(a) Rektor uczelni (kierownik jednostki naukowej), której jednostka organizacyjna ma uprawnienia do uczestnictwa w postępowaniu na stopień dra hab. w dziedzinie zgodnej z dorobkiem naukowym kandydata, występuje do CK o nadanie aplikantowi stopnia naukowego doktora habilitowanego. Do wniosku dołącza wykaz dorobku naukowego, zgodnie z ustalonym formularzem oraz najważniejsze publikacje.

(b) Wniosek po złożeniu zostaje umieszczony na stronie internetowej CK

(c) CK podejmuje decyzję w ciągu 1 miesiąca i przesyła ją rektorowi, a także do wiadomości habilitanta oraz Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

- Jeżeli decyzja jest negatywna, to habilitant może złożyć wniosek do CK, w trybie określonym w kpa, o ponowne rozpatrzenie sprawy.

- Jeżeli wniosek zostanie rozpatrzony negatywnie, to kandydat może ponownie złożyć wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego, najwcześniej po upływie 3 lat, pod warunkiem znaczącego uzupełnienia dorobku naukowego.

4. POPRAWA POLITYKI KADROWEJ W UCZELNIACH I INSTYTUCJACH NAUKOWYCH

4.1 Wprowadzenie ustawowej zasady, że wszystkie stanowiska naukowe, naukowo-dydaktyczne i dydaktyczne są obsadzane w trybie konkursowym.

4.2 Wprowadzenie obowiązku ogłaszania na stronach internetowych MNiSzW informacji o konkursach na wszystkie stanowiska dydaktyczne, naukowo-dydaktyczne oraz naukowe (w języku polskim i angielskim). Na tych samych stronach umieszczane byłyby wyniki rozstrzygnięć konkursów wraz z CV naukowym osoby, która wygrała konkurs.

4.3 Wprowadzenie w publicznych uczelniach i instytutach naukowych konkursowego trybu powoływania na kadencję kierowników katedr, zakładów naukowych, laboratoriów i innych jednostek. Ogłaszanie tych konkursów na stronach internetowych Ministerstwa oraz podawanie wyników konkursu wraz CV naukowym zwycięzcy.

4.4 Przyjęcie zasady, że podstawą zatrudnienia jest umowa o pracę na czas określony albo nieokreślony (za wyjątkiem osób z tytułem naukowym).

4.5 Zobowiązanie samodzielnych pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych podejmujących dodatkowe zatrudnienie lub zmieniających miejsce zatrudnienia w uczelni lub jednostce naukowej do poinformowania o tym CK, PKA i Ministra NiSW, w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie od nawiązania nowego stosunku pracy. Niepoinformowanie skutkuje niezaliczaniem takiej osoby do uprawnień naukowych i dydaktycznych w żadnej z uczelni będących dla niego miejscem pracy.

4.6 Ograniczenie wieloetatowości w uczelniach i jednostkach naukowych na rzecz dwuetatowości, za zgodą rektora lub kierownika jednostki naukowej na drugie zatrudnienie lub prowadzenie działalności gospodarczej.

4.7 Wyeliminowanie konfliktu interesów wynikającego z podległości służbowej osób spokrewnionych i spowinowaconych. W instytutach, katedrach i zakładach nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do II stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

4.8 Wprowadzenie ustawowego obowiązku prowadzenia oceny działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych oraz dydaktycznych nie rzadziej niż co dwa lata. Przy ocenie, jako jedno z kryteriów, uwzględniana jest opinia dokonywana przez studentów i doktorantów.

4.9 Promowanie motywacyjnej polityki płacowej rektorów (kierowników jednostek naukowych) prowadzonej za pomocą niestałego dodatku do wynagrodzenia skorelowanego z wynikami oceny dorobku naukowo-dydaktycznego.

5. ZWIĘKSZENIE UPRAWNIEŃ WYNIKAJĄCYCH Z POSIADANIA TYTUŁU NAUKOWEGO

5.1 Wprowadzenie zasady, że na podstawie mianowania może być zatrudniona tylko osoba z tytułem naukowym.

5.2 Wprowadzenie stanu spoczynku dla emerytowanych profesorów tytularnych.

5.3 Wprowadzenie możliwości przechodzenia w stan spoczynku nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub tytuł profesora w zakresie sztuki po osiągnięciu wieku emerytalnego (tylko na wniosek profesora i przy zakazie podejmowania pracy dydaktycznej oraz zajmowania stanowisk w instytucjach naukowych i szkolnictwa wyższego).

5.4 Utworzenie dla profesorów w stanie spoczynku dodatku do emerytury, wypłacanego w formie dodatku uzupełniającego z uczelni, która występowała z wnioskiem o nadanie mu tytułu profesora. Łączna kwota emerytury i dodatku wynikającego ze stanu spoczynku nie będzie wyższa niż 75% kwoty przeciętnego wynagrodzenia profesora tytularnego zatrudnionego na stanowisku profesora zwyczajnego.

5.5 Ustawowe wprowadzenie statusu profesora emerytowanego przyznawanego przez organy uczelni osobom, które spełniają warunki przejścia w stan spoczynku. W pierwszym etapie objęcie nim osób odchodzących na emeryturę, a w kolejnych etapach osób, które nabyły prawa emerytalne w latach wcześniejszych.

6. ZWIĘKSZENIE PRZEJRZYSTOŚCI W FUNKCJONOWANIU CK

6.1. Ustanowienie kadencyjności członkostwa w CK. Członek CK może pełnić swoją funkcję nie dłużej niż przez 2 kadencje. W połowie każdej kadencji CK wymienia połowę składu.

6.2. Wprowadzenie zasady, że członkostwa w CK nie można łączyć z pełnieniem funkcji w innych organach przedstawicielskich nauki i szkolnictwa wyższego, a także funkcji rektora i dziekana w szkołach wyższych oraz dyrektora instytutu PAN, PAU lub jednostki naukowej. Istnieje obowiązek wyłączenia się z Komisji osób pozostających w konflikcie interesów.

6.3. Ustalenie, że profesor tytularny traci bierne prawo wyborcze do pełnienia funkcji w organach CK z chwilą ukończenia 70 roku życia.

6.4. Wprowadzenie obowiązkowego wyłączania się z pracy w jednostkach organizacyjnych CK, członków CK w sprawach dotyczących osób, z którymi łączą ich sprawy zawodowe lub z którymi pozostają w związku małżeńskim, pokrewieństwie, powinowactwie drugiego stopnia albo w takim stosunku prawnym, który może mieć wpływ na rozstrzygnięcia CK.

6.5. Nałożenie na CK obowiązku prowadzenia i bieżącego aktualizowania baz danych o uprawnieniach do nadawania stopni i tytułów naukowych oraz prowadzeniu studiów doktoranckich. Podstawą będą roczne oświadczenia o stanie zatrudnienia w jednostkach naukowych składanych przez kierowników uprawnionych jednostek oraz informacje uzyskiwane od pracowników naukowych oraz naukowo-dydaktycznych o zmianie miejsca zatrudnienia.

6.6. Wprowadzenie obowiązku bieżącego aktualizowania wykazu jednostek organizacyjnych uprawnionych do nadawania stopnia doktora i uczestnictwa w postępowaniu na stopień doktora habilitowanego oraz wykazu kadry tych jednostek dających podstawę do uprawnień. Umieszczenie wykazu na stronie internetowej CK oraz na stronie Ministra.

6.7. Nałożenie na CK obowiązku przedkładania do akceptacji Prezesowi Rady Ministrów statutu i zmian w statucie uchwalonych przez CK.